

Nationalmuseets samlingsrapport 2023

Varer og emballager fra Frilandsmuseet Samling. Ompakket i Vinge i 2022 og 2023. Foto: Søren Greve

Samlingsrapport 2023 - Opsummering

Museet har i 2023 indlemmet **10.671** genstande¹ mod 18.976 genstande i 2022, og der er indkommet 20.859 genstande til danefævvurdering mod 17.863 genstande i 2022.

Der er i 2023 tilkommet **97.204** registreringsposter² i museets systemer mod 15.330 registreringsposter i 2022.

Samlingsrapport med bilag jrn.nr. 24/00432

1. Samlingernes omfang og organisering

Det vurderes, at Nationalmuseets samling nu i alt rummer ca. **2.200.000** eksisterende registreringsposter, fordelt på både digitale og analoge registre. Det endelige antal kendes først, når hele museets samling er fuldt digitalt registreret.

Ved udgangen af december 2023 var ca. **2.030.000** af posterne digitalt registrerede.

Nationalmuseets Samlingsmanual revideres løbende og findes på museets intranet samt Nationalmuseets hjemmeside.

Indsamling og registrering af genstande forestås af enheder med samlingsansvar i afdelingen Forskning, Samlinger og Bevaring (FSB). Nationalmuseets samling er historisk og fagligt set organiseret i 10 fagspecifikke samlinger.

Overordnet enhed	Samlinger
Oldtid, Middelalder og Renæssance (OMR)	<ul style="list-style-type: none"> Danmarks Oldtid (DO) Danmarks Middelalder og Renæssance (DMR) Den Kongelige Mønt- og Medaljesamling (KMMS)
Nyere Tid og Verdenskulturer (NTVK)	<ul style="list-style-type: none"> Danmarks Nyere Tid, herunder Liselund (DNT) Etnografisk Samling (ES) Antiksamlingen (AS) Musikmuseet (MM) Krigshistorisk Samling (KHS) Frihedsmuseets og Frøslevlejrens (FHM) samling
Museer og Slotte - Frilandsmuseet	<ul style="list-style-type: none"> Frilandsmuseet (FLM), herunder Kommandørgårdens samling og de historiske fartøjer

¹ Begrebet genstand dækker her over enkeltstykker. Der er tale både om nye hjemtagelser og den endelige indlemmelse af en række ældre fund.

² En registreringspost er den enkelte, selvstændige post i et af museets registreringssystemer. Den kan være enten digital eller analog. En registreringspost kan dække over en eller flere genstande/enkeltstykker, eksempelvis en bunke sammenhørende skår eller en række perler fra et gravfund.

2. Indsamling

Hjemtagelser i 2023

Enhed	Antal hjemtagelsessager (ekskl. danefæsager)	Antal genstande	Antal danefægenstande
Danmarks Oldtid	----	----	3.270
Danmarks Middelalder og Renæssance	4	12	856
Den Kgl. Mønt og Medaillesamling	7	280	5.433
Danmarks Nyere Tid	18	325	
Frilandsmuseet	11	52	
Etnografisk Samling	5	22	
Antiksamlingen	----	----	
Musikmuseet	----	----	
Krigshistorisk Samling	55	396	
Frihedsmuseet	25	25	
I alt	125	1.112	9.559
Årets indsamling, inkl. Danefæ			10.671

Fordeling af hjemtagelser på type

Årgang	Danefæ	Øvrige Genstande	I alt	Danefæ i % af samlet mængde
2023	9.559	1.112	10.671	89,6 %
2022	17.844	1.132	18.976	94,0 %
2021	10.369	976	11.345	91,4 %
2020	12.007	1.270	13.277	90,4 %

Indkomst af danefæ er nærmere beskrevet i afsnit 10.

3. Registrering

Registreringsposter	Danmarks Oldtid	Danmarks Mid-delalder og Renæssance	Den Kongelige Mønt- og Medaljesamling	Danmarks Nyere Tid	Friheds-museet	Frilands-museet	Etnografisk Samling	Antik-samlingen	Musik-museet	Krigshistorisk Samling	I alt
Status primo 2023	419.220	107.645	741.754	357.202	13.408	53.776	132.354	56.137	5.221	96.394	1.983.111
Aktivitet 2023	3.702	1.041	12.544	654	20	46	78.531	29	241	396	97.204
Status ultimo 2023	422.922	108.686	754.298	357.856	13.428	53.822	210.885	56.166	5.462	96.790 ³	2.080.315

I 2023 skal særligt nævnes:

Etnografisk Samling migrerede data fra en ældre accesdatabase, som rummede oplysninger om ca. 78.000 stykker arktisk arkæologi. Derfor er registreringstallet for denne samling så markant højt. De ca. 78.000 poster er nu indlemmet i hovedregistreringssystemet, og synlige og tilgængelige på lige fod med resten af museets registreringsdata.

Krigshistorisk Samling har gennemgået en stor, ældre hjemtagelse fra Hærens Materiel Kommando (HMAK) med mere end 3000 genstandsnumre, og beriget posterne med flere oplysninger. Det afstedkom også et ønske om at udsortere 783 genstande, som ikke skal indgå i samlingen. Der opnåedes tilladelse hertil fra KUM. Se pkt. 9.

Nationalmuseet leverer digitale registreringsdata for de ca. 2.030.000 digitale poster til det fælles-nationale system SARA. Data er søgbare for de danske statsanerkendte museer.

Ved fortsat oprydning i museets registreringsdata forventes det, at antallet af registreringsposter ændres og svinger, da der på den ene side i løbet af projektet udfases en del fejloprettelser og tomme poster af systemerne, ligesom der på den anden side sker databerigelse og oprydning i ældre baser/protokolserier, som kan generere flere færdige poster efter migrering.

³ Krigshistorisk samling har kun digitalt registreret ca. 50.000 poster fra Samlingen. Resten ligger i analoge formater.

Ikke-accessionerede genstande, antal sager⁴

Samling	Efterslæbssager ultimo 2022	Registreret i 2023	Efterslæbssager Ultimo 2023
Antiksamlingen	----	2	----
Danmarks Oldtid	79	3	76
Danmarks Middelalder og Renæssance	73	20	40
Den Kongelige Mønt- og Medaljesamling	380	211	177
Danmarks Nyere Tid	240	7	235
Musikmuseet	----	----	----
Etnografisk Samling	45	8	40
Frilandsmuseet	28	8	30
Frihedsmuseet	----	----	----
Krigshistorisk Samling	Anslået 25.000 genstande/ukendt antal sager	Sager afviklet i forbindelse med VIP	Anslået 2.000 genstande/ukendt antal sager
I alt	+845		+598

Tabellens tal matcher ikke som et plus/minus-regnskab fra år til år. Det skyldes, at der af og til lokaliseres ældre uregistrerede hjemtagelser på magasin, ligesom uregistrerede hjemtagelsessager, der er over et år gamle, hvert år lægges til antallet af sager.

Sagsantallet kan derfor stige uanset, at eksisterende/kendte sager bliver registreret. En større stigning kan f.eks. være et resultat af en større og mere gennemgribende magasinoprydning, hvor ukendte sager identificeres og stilles til registrering.

Den årlige sammentælling dækker alle sager ældre end et år, som afventer registrering.

4. Konservering

Præventiv konservering

I 2023 fortsatte indflytningen i museets hovedmagasin i Vinge, Frederikssund. Se punkt 5a VIP-projekt.

Fraflytning af uhensigtsmæssige magasiner, ompakning af genstande og placering i nyt, optimalt hovedmagasin er store og væsentlige grundsten i Nationalmuseets præventive konserveringsindsats.

5. Magasinering

Museets samlede magasinareal er ved udgangen af 2023 omkring 39.000 m².

Dokumentationen er baseret på klimamåling udført i 120 magasinrum, der tilsammen udgør ca. 37.528 m².

⁴ Registreringsefterslæb forstås som sager, der henlægger uregistreret på museet i et år eller mere efter selve genstandshjemtagelsen. Danefæ er undtaget fra denne regel, da danefæbehandlingen har sin egen sagsgang.

Omkring 12 magasiner – ca. 1.000 m² - er indrettet med sorptionsaffugter, men klimaet monitoreres ikke online og der sker ikke overvågning og alarmering via museets CTS-system.

I 11 magasiner med etableret overvågning og monitorering har overvågningen og dataleveringen svigtet i 2023.

Således er 11 magasiner på i alt 7384 m² etableret med monitorering med ustabil eller manglende dataforbindelse. De manglende data medfører en usikkerhed i rapporten.

Fra de målte værdier beregnes magasinkvalitet ved tre parametre: *TWPI* (tidsvægtet bevaringsindeks, der angiver, hvor hurtigt eller langsomt en genstand nedbrydes over tid), *Risiko for klimabetingede fysiske skader* og *Risiko for vækst af mug/skimmelsvamp*. Tallene angiver den procentdel af det samlede, målte magasinareal, der på den enkelte parameter er tilfredsstillende, rimelige eller utilfredsstillende.

Målepunkter for Nationalmuseets magasiner (Inden Vinge)

Målepunkter	Tilfredsstillende			Rimelig			Utilfredsstillende		
	2023	2022	2021	2023	2022	2021	2023	2022	2021
TWPI (Tidsvægtet bevaringsindeks)	23%	12 %	32%	49%	61 %	65%	10%	9 %	3%
Risiko for fysiske skader	53%	53 %	60%	26%	23 %	34%	4%	6 %	6%
Risiko for skimmel	79%	81%	99%	----	----	----	4%	1 %	1 %

NB: 2022 og 2023 var der datafejl på målingerne fra en del af magasinerne. Det betyder, at der mangler data for ca. 17-19% på alle tre parametre.

5.a VIP-Projekt

Indflytningen til det nye lavenergimagasin i Vinge er fortsat i 2023.

Flytningen sker fra dårlige og/eller overfyldte magasiner, hvoraf flere løbende afvikles helt. Det gælder især magasiner i eksterne lejemål. I 2023 blev lejemål hos Forsvaret i hhv. Egø og Værløse, som skal genaktiveres til militære formål, og Kommandørgårdens loftsmagasin på Rømø, fraflyttede.

Pakkeprocessen omfatter ompakning af museumsgenstande til magasinholdbare materialer og fotografering af mhp. digitalisering af samlingen. I arbejdet indgår dertil gennemgang og registrering af ældre fundkomplekser og dele af museets registreringsefterslæb, samt skimmel- og pesticidafrensning, hvor nødvendigt.

Antal m3 håndteret.

År	Antal m3 håndteret	Antal m3 efter pakning	Antal registreringsposter pakket
2023	1.622	1.081	Angives ikke i flow fremefter
2022	2.683	2.031	12.361
2021	338	311	36.935
2020	278	234	54.312
2019	229	162	44.439

Antal kubikmeter placerede i Vinge.

År	Antal m3 overført fra gamle magasiner
2023	1.622 m3
2022	5.988 m3

Tallet for overførte m3 fra ældre magasiner og tallet for antal m3 håndteret og pakket er de væsentligste for at forstå fremdriften i projektet, hvorfor de alene angives i Samlingsrapporten fremover.

6. Udlån

Udlån, danske og udenlandske lånere

Udlån/antal sager	2020	2021	2022	2023
Indenlandske lånere	77	101	105	122
Udenlandske lånere	45	49	49	46
I alt	122	150	154	168

Låneaktiviteten dækker både over løbende, tidsbegrænsede lån, samt langtidslån og fornyelser/udredninger af ældre langtidslån.

7. Samlingsrevision og egenrevision

Ekstern samlingsrevision er en påkrævet revision af museets samlinger. Revisionsudvalget sikrer, at der gennemføres 2 revisioner hvert år, således at museets 10 samlinger alle revideres hvert 5. år.

Der var i 2023 ekstern samlingsrevision på Danmarks Nyere Tid og Danmarks Oldtid. Rapporter med bilag jrn.nr. 23/02920

Danmarks Oldtid fik karakteren: **Tilfredsstillende**

Danmarks Nyere Tid fik karakteren: **Tilfredsstillende**

Egenrevision på Nationalmuseet 2023

Hver samlingshavende enhed gennemgår desuden i en intern revision minimum 60 udvalgte genstandsnumre i en pladskonstaterende samlingsrevision hvert år.

8 samlinger gennemførte i 2023 stikprøverevision. Krigshistorisk Samling samlinger lavede i forbindelse med VIP gennemgribende revisioner og opdatering af placeringsoplysninger for et større antal genstande. Frihedsmuseets samling udførte ikke stikprøverevision.

Egenrevision	Danmarks Oldtid	Danmarks Middelalder og Renæssance	Danmarks Nyere Tid	Musik Museet	Etnografisk Samling	Antik-samlingen	Den Kongelige Mønt- og Medaljesamling	Frihedsmuseet	Krigshistorisk Samling	Frilandsmuseet
Gennemgåede genstandsnumre	57	24	97	276	71	74	3369	----	VIP-projekt	66
TS-status (Til Stede)	54	22	96	276	69	74	3345			66
ITS-status (Ikke Til Stede)	3	2	1		2		24			

8. Sikring imod brand, tyveri og hærværk

Værdiredningsplaner er udarbejdet for museets udstillinger.

Frontpersonale gennemgår fremadrettet med faste intervaller, uddannelse i brandforebyggelse, elementær brandbekæmpelse, førstehjælp og brug af hjertestarter.

Ved en række af museets lokationer, har det lokale brandvæsen, været på flere sparringsbesøg, for at udbygge brandvæsenets kendskab til vores bygningsgeografi og særlige forhold.

Der er bl.a. på Brede Værk, foretaget en række teknologiske opdateringer af sikringssystemer og i områder hvor genstande håndteres og opbevares, sket udskiftning af døre til moderne brand- og sikringsdøre. Herudover er der i et enkelt bygningsafsnit, etableret rumslukningsanlæg.

Endelig er en udskiftning af en række teknologisk udtjente elektroniske nøgleskabe, påbegyndt.

9. Udskillelse af genstande fra Nationalmuseets samlinger

Nationalmuseet udskiller genstande fra samlingen efter gældende regler i dialog med Slots- og Kulturstyrelsen og efter tilladelse fra kulturministeren.

I 2023 udskilte museet genstande i følgende sager:

Samling	Sag	Antal	Jrn. nummer	Aftager
ES	Fjerkappe, Tupinamba	1	22/09529	Museu Nacional, Rio de Janeiro
DMR	Bygningsdele og fund fra Sorø Akademi	9 jordfund, ca. 110 bygningssten	23/00100	Sorø Akademi
DNT	Stuemøblement, Marie Krøyer	5	23/00383	Skagens Kunstmuseer
MM	Skibsklaver, defekt	1	23/00637	Kassation
KHS	2 Skibsmodeller, Orlogsmuseet	2	23/01151	Forsvaret
KHS	Kampvogn og kampvognsmotor	2	23/01151	Forsvaret
KHS	Uniformsdele og prøvemodeler fra HMAK	783	23/01151	46 til Krigsmuseets formidling 19 til Livgardens Historiske Samling 718 til Kassation

10. Danefæarbejdet ved Nationalmuseet

Indlevering af fund til danefævurdering er fortsat højt, og sagsbehandlingstiden fra fundindlevering på Nationalmuseet til afsluttet sag er nu på omkring 2,5 år i gennemsnit.

I 2023 blev der indleveret **20.859** fund til danefævurdering til Nationalmuseet mod 17.863 fund i 2022. I alt blev **9.559** genstandsnumre registreret i museets genstandsbaser som danefæ i 2023 mod 17.844 genstandsnumre i 2022.

Det forventes, at et højt fundindtag stadig vil gøre sig gældende, både på lokalmuseerne og Nationalmuseet over de næste år.

Fund indleveret til vurdering

Årgang	Antal fund	Antal sager
2023	20.859	3.048
2022	17.863	1.637
2021	30.633	3.959
2020	7.703	981
2019	8.537	972

Sagsbehandling af danefæ

Årgang	Antal breve udsendt	Antal sager indjournaliserede
2023	1.584	3.442
2022	1.723	2.074
2021	2.339	2.121
2020	2.621	3.625
2019	2.558	4.652

Registrering af danefæ

I tabellen nedenfor ses antallet af fund, der er indført i museets baser/protokoller som danefæ.

Samling	Antal danefæ 2021	Antal danefæ 2022	Antal Danefæ 2023
Danmarks Middelalder og Renæssance	1.184	1.431	856
Danmarks Oldtid	3.326	4.365	3.270
Den Kongelige Mønt- og Medaljesamling	5.859	12.048	5.433
I alt	10.369	17.844	9.559

Udbetaling af danefægødtgørelse

Tabellen nedenfor viser den samlede udbetaling af danefægødtgørelser i de seneste tre år.

2021	2022	2023
Kr. 6.266.095	Kr. 6.191.475	Kr. 8.954.195

Sagsbehandlingstid i måneder

	Almindelige sager	Kviksager
2023	26,8	17,7
2022	33,8	20,2
2021	35,3	26,6
2020	42	25,9